

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	13 februari 2024
Zaaknummer	748374
Portefeuillehouder	Hugo Bellaart
Onderwerp	Uitvoering motie M21-162 Eindverantwoordelijkheid beleid GAD bij raden

1. Kennisnemen van

De memo van Rebel Group waarmee in beeld wordt gebracht wat het betekent om de beleidsbevoegdheid van afval weer bij de gemeenteraden te beleggen.

2. Inleiding

De regio Gooi en Vechtstreek (G&V) is voor wat betreft de afvaltaken behalve voor de uitvoering ook verantwoordelijk voor het beleid. Met motie M21-162 vraagt de gemeenteraad te onderzoeken of het wenselijk is om de beleidsbevoegdheid bij de gemeenteraden te beleggen. Aangezien de gemeenteraad van Hilversum een vergelijkbare motie heeft aangenomen is gezamenlijk opgetrokken. De aanleiding voor de moties waren de stijgingen van de afvalstoffenheffing over de jaren én een onverwacht tekort (€3.2 miljoen) dat in 2021 was gepresenteerd voor 2022, terwijl de beleidsbevoegdheid van de afvalketen bij de bij de Regio ligt.

Beleid en uitvoering van afvalverwerking is een door de gemeente aan de regio Gooi en Vechtstreek overgedragen taak. Dit is anders dan bij diverse andere beleidsthema's waar de taak bij de gemeente zelf ligt en alleen sprake is van onderlinge samenwerking. Het feit dat het opstellen van het beleid van een taak die bewoners direct raakt op afstand, zorgt voor spanning. Echter, zo komt ook naar voren in de memo van Rebel Group, leidt het zelf uitvoeren van deze taak door de gemeente waarschijnlijk tot hogere kosten en minder efficiëntie.

Het beleid van de GAD wordt dus regionaal vastgesteld, waarbij de raden worden geconsulteerd. Middels deze weg zijn de gemeenteraden in staat om sturing te hebben op het beleid van de GAD. Verder is de begroting van de Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD) integraal onderdeel van de programmabegroting van de regio. Op dit moment is er geen mogelijkheid voor gemeenten om onderling afwijkende beleidskeuzes te maken.

Verschillende overwegingen spelen een rol bij de keuze om taken binnen de eigen gemeente dan wel bij de regio te beleggen. Mede op basis van deze overwegingen heeft Rebel Group drie varianten opgesteld. Dan gaat het om 1. de huidige situatie, 2. de huidige situatie met aanvullende diensten en 3. het terughalen van de beleidstaak. De tweede variant biedt de mogelijkheid om aanvullend service verhogende diensten af te nemen bij de GAD.. In de derde variant wordt de beleidstaak belegd bij de individuele gemeente. De mogelijkheid bestaat alsnog om onderling beleid te synchroniseren. Maar

gemeenten kunnen in deze variant ook kiezen om volledig eigen beleidskeuzes te maken.

Voor de derde variant, waarbij de beleidstaak wordt teruggehaald, geldt dat de gemeenteraad directer sturing kan geven op beleid en geluiden uit de samenleving rechtstreeks naar beleid kan vertalen. Daar tegenover staat dat de regio naar inschatting van Rebel Group waarschijnlijk te klein is om verschillende varianten uit te voeren op de grotere beleidskeuzes. De uitvoering zou dan teveel onder druk komen te staan terwijl de uitvoering nu naar tevredenheid van inwoners lijkt te zijn.

Tot slot stelt Rebel Group dat de huidige vergaande regionale samenwerking voordelen biedt, zoals dat inwoners overal in de regio hun afval kunnen inleveren. Als gemeenten individueel afrekenen met de GAD, vraagt dit om nieuwe afspraken of komen dit soort voordelen onder druk te staan.

3. Kernboodschap

Rebel Group heeft langs drie scenario's onderzocht wat de voor- en nadelen zijn en komt tot de aanbeveling dat, gelet op de omvang van de regio, alles afwegende er nadelen kleven aan de overheveling naar de afzonderlijke gemeenten. Het college ziet met dit onderzoek geen aanleiding om de beleidsbevoegdheid bij de gemeente te beleggen

Bij de te maken afweging over het al dan niet overhevelen van de beleidstaak naar de gemeente geeft Rebel Group een viertal aandachtspunten mee.

1. Afval was in het verleden een redelijk beleidsarme taak. Inmiddels is afval beleidsrijker geworden. De verwachting is echter dat de lokale beleidsvrijheid rond afval naar de toekomst toe inhoudelijk door steeds meer landelijke en Europese wetgeving wordt ingeperkt.
2. Het terughalen van de beleidstaak vergroot niet direct de financiële sturing. De gemeenteraad kan nu ook sturen op beleid.
3. Als gemeenteraad kan het helpen na te gaan in hoeverre de mogelijkheden tot sturing op het beleid nu optimaal benut worden. Naar het oordeel van het college is dit het geval. Ook wordt de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de regionale beleidsvorming betreffende afval geborgd in de nieuwe gemeenschappelijke regeling, die in februari/maart 2024 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.
4. Elke regionale samenwerking is een balanceer-act tussen efficiency, kwaliteit en autonomie. Regionale samenwerking wordt vaak opgezet voor meer efficiency en kwaliteit naar inwoners. Op complexe thema's als afval is het - vooral voor kleine gemeenten - lastig capaciteit en kwaliteit in huis te hebben. En grote investeringen in inzamel materieel zijn beter te overzien in gezamenlijkheid.

Bij het vaststellen van de moties was het de wens van de raad om meer sturing te realiseren. Rebel Group concludeert echter dat de financiële sturing niet

toeneemt door het beleggen van de beleidsbevoegdheid bij de gemeente. Die achterliggende wens (financiële sturing) wordt dan ook op dit aspect niet gerealiseerd door de beleidsbevoegdheid bij de gemeente te beleggen. Dit terwijl er een risico bestaat dat de kosten wel toenemen. Dan gaat het zowel om de kosten aan de kant van de gemeente Gooise Meren (fte) als om potentieel efficiëntieverlies aan de zijde van de regio.

4. Consequenties

Op basis van de memo ziet het college geen aanleiding om de beleidsbevoegdheid bij de gemeente te beleggen.

5. Communicatie

Middels deze raadsmededeling wordt de raad geïnformeerd over het memo 'Beleidsbevoegdheid afvaltaken regionaal of lokaal?'. Het rapport zal ook op de site worden gepubliceerd.

6. Vervolg

Met bijgevoegde memo van Rebel Group is invulling gegeven aan de motie. Daarmee is de motie afgedaan en is het aan de gemeenteraad al dan niet vervolg te geven aan het rapport.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

Bijlage(n)

1. Beleidsbevoegdheid afvaltaken regionaal of lokaal